

**Asia C-410/20**

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen  
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä Jättämispäivä:**

**Jättämispäivä:**

2.9.2020

**Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:**

Audiencia Provincial de A Coruña (maakunnallinen ylioikeus,  
Espanja)

**Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:**

28.7.2020

**Valittaja:**

Banco Santander, SA

**Vastapuolet:**

J.A.C. ja M.C.P.R. (yhdessä vastapuoli)

---

**Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian kohde**

Banco Santander S. A. (sulautumisessa Banco Popular Español, S. A:n vastaanottava yhtiö) on tehnyt valituksen, jossa on tuotu esiin kysymys mahdollisuudesta nostaa kanne oikeustoimen pätemättömyyden toteamiseksi ja tällaisen kanteen menestymisestä, kun kanne perustuu rahoituslaitoksen (tässä tapauksessa Banco Popular Español, S. A:n) pääomansa korottamiseksi liikkeelle laskemien ja yleisölle tarjoamien osakkeiden hankintaa koskevaa tahdonmuodostusta rasittaneeseen virheeseen, tilanteessa, jossa sijoittaja on riitauttanut oikeustoimen sen jälkeen, kun osakkeiden liikkeellelaskijan kriisintarkaisumenettely, jossa lunastettiin kaikki osakkeet, joista yhtiöpääoma muodostui ennen kyseistä kriisintarkaisujärjestelyä, oli saatettu päätökseen,

**Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta**

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykset koskevat Espanjan siviililain (código civil) 1300 §:ssä tarkoitetun pätemättömyyden toteamiseksi

nostetun kanteen – oikeussuojakeino, jonka avulla pyritään saamaan palautetuksi sellaisiin osakkeisiin sijoitetut varat, jotka rahoituslaitos on laskenut liikkeelle tarjoamalla niitä yleisön merkittäväksi – yhteensopivuutta rahoituslaitoksen kriisinratkaisuun sovellettavien niiden periaatteiden kanssa, joista säädetään 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/59/EU, ja erityisesti sen periaatteen kanssa, jonka mukaan osakkeenomistajilla on velvollisuus vastata tappioista.

### **Ennakkoratkaisukysymykset**

- 1) Onko 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU 34 artiklan 1 kohdan a alakohta, 53 artiklan 1 ja 3 kohta sekä 60 artiklan 2 kohdan b ja e alakohta tulkittava siten, – kun kaikki osakkeet, joista yhtiön pääoma muodostui, on lunastettu vastikkeetta rahoituslaitoksen kriisinratkaisumenettelyssä, – että ne ovat esteenä sille, että henkilöt, jotka ovat hankkineet osakkeensa muutamia kuukausia ennen kriisinratkaisumenettelyn aloittamista yhtiön pääoman korottamiseksi yleisölle suunnatussa merkinnässä, voivat esittää korvausvaateita tai muita merkintäesitteen virheellisiin tietoihin perustuvia vastaavia vaateita liikkeellelaskijaa tai sellaista yhtiötä vastaan, joka on muodostunut myöhemmän sulautumisen (absorbtio) johdosta?
- 2) Ovatko 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU 34 artiklan 1 kohdan a alakohta, 53 artiklan 3 kohta ja 60 artiklan 2 kohdan b alakohta ensimmäisessä kysymyksessä kuvatussa tilanteessa esteenä sille, että osakkeiden liikkeellelaskija tai sen sijaan yleisseuraannon perusteella tullut yhtiö, velvoitetaan lainkäyttöratkaisulla palauttamaan merkityistä osakkeista maksettu määrä korkoineen sillä perusteella, että osakkeiden merkintäsopimus on todettu pätemättömäksi taannehtivin vaikutuksin (ex tunc) yhtiön purkautumisen jälkeen esitettyjen vaateiden perusteella?

### **Unionin oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan**

SEUT 267 artikla

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä sekä neuvoston direktiivin 82/891/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2001/24/EY, 2002/47/EY, 2004/25/EY, 2005/56/EY, 2007/36/EY, 2011/35/EU, 2012/30/EU ja 2013/36/EU ja asetusten (EU) N: o 1093/2010 ja (EU) N: o 648/2012 muuttamisesta 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU (EUVL 2014, L 173, s. 190) 34 artiklan 1 kohdan a alakohta, 53 artiklan 1 ja 3 kohta sekä 60 artiklan 2 kohdan b ja e alakohta.

Arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta 4.11.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/71/EY (EUVL 2003, L 345, s. 64).

[Yhdenmukaisten sääntöjen ja yhdenmukaisen menettelyn vahvistamisesta luottolaitosten ja tiettyjen sijoituspalveluyritysten kriisintarkaisua varten yhteisen kriisintarkaisumekanismin ja yhteisen kriisintarkaisurahaston puitteissa sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta 15.7.2014 annetun] asetuksen (EU) N:o 806/2014 [(EUVL 2014, L 225, s. 1)] 18, 22 ja 24 artikla.

Euroopan unionin tuomioistuimen (toinen jaosto) tuomio 19.12.2013, [Hirrmann] (C-174/12, EU:C:2013:856, 44 ja 68 kohta)

### **Kansallinen lainsäädäntö, johon asiassa viitataan**

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvyttämisestä ja kriisintarkaisujärjestelyistä 18.6.1996 annettu laki 11/2015 (Ley 11/2015, de 18 de junio, de recuperación y resolución de entidades de crédito y empresas de servicios de inversión)

Arvopaperimarkkinoita koskevien säännösten kodifoinnista 23.10.1996 annettu kuninkaan asetus 4/2015 (Real Decreto Legislativo 4/2015, de 23 de octubre, que aprobó el Texto refundido de la Ley del Mercado de Valores)

Siviililain (Código civil) 1300, 1301, 1303, 1307, 1309 ja 1314 §

Kansallisen kriisintarkaisuviranomaisen päätöksen 7.6.2017 (Boletín Oficial del Estado, 30.6.2017) kolmas oikeusperuste ja päätösosa

### **Yhteenveto tosiseikoista ja oikeudenkäynnistä pääasiassa**

- 1 Banco Popular Español, S. A. korotti kesäkuussa 2016 pääomaansa yleisölle suunnatulla merkinnällä.
- 2 Valittajina ovat aviopuolisot, jotka ovat vähemmistöosakkaan asemassa, sijoittivat 6 890 euroa merkitsemiinsä 5 512 osakkeeseen.
- 3 Vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä Banco Popular Español, S. A. teki huomattavia oikaisuja varojensa arvoon, mikä johti 3 485 miljoonan euron suuruisiin tappioihin kyseisellä tilikaudella.
- 4 Banco Popular Español, S. A. ilmoitti 3.4.2017 kansalliselle rahoitusmarkkinoiden valvontaviranomaiselle (Comisión Nacional del Mercado de Valores, CNMV), että tilikauden 2016 tilinpäätöksessä oli tiettyjä sääntöjenvastaisuuksia – käsiteltävässä asiassa merkityksellinen tosiseikka –, mutta katsoi kuitenkin, ettei

niillä ollut merkittävää vaikutusta vuoden 2016 tilinpäätökseen ja ettei tilinpäätöstä ollut tämän vuoksi syytä oikaista.

- 5 Banco Popular Español, S. A:n purkautuminen hyväksyttiin 7.6.2017. Yhtiön osakepääoman muodostaneet osakkeet mitätöitiin vastikkeetta.
- 6 Maaliskuussa 2018 J. Á. C ja M. C. P. R, jotka menettivät kaikki sijoittamansa varat yhtiön purkamisen ja osakkeiden vastikkeettoman lunastuksen vuoksi, nostivat Banco Popular Español S. A:ta vastaan kanteen, jossa ne vaativat, että osakkeiden hankinnasta tehty sopimus todetaan pätemättömäksi sellaisen heidän tahdonilmaisunsa mitätöivän virheen vuoksi, joka perustui yhtiön tilinpäätöksestä ja varallisuudesta merkintäesitteessä olleisiin virheellisiin ja puutteellisiin tietoihin, tai vaihtoehtoisesti yhtiön varallisuusasemaa koskevien merkityksellisten tietojen tahallisen vääristelyn ja salaamisen vuoksi. He vaativat kanteessaan, että vastaaja velvoitetaan maksamaan heille 6 890 euroa lakisääteisine korkoineen osakkeiden hankintahinnan maksupäivästä lukien.
- 7 Vastineessaan Banco Santander S. A. esitti vastineessaan muiden perusteiden joukossa väitteen, jonka mukaan Banco Popularin kriisintarkaisu toimitettiin ja pantiin täytäntöön sellaisten oikeussääntöjen perusteella, joiden tarkoituksena on muun muassa välttää se, että rahoituslaitoksen kaikki vaikeudet katettaisiin verovaroin, edellyttämällä, että yhtiöiden osakkeenomistajat ja velkojat vastaavat tappioista. Sijoittajavastuun (velan arvon alentaminen, bail-in) periaate edellyttää, että vaikeuksissa olevien yhtiöiden tappioista vastaamaan joutuvat ensisijaisesti osakkeenomistajat ja näiden jälkeen tiettyjen rahoitusvälineiden haltijat.
- 8 Alioikeus hyväksyi kanteen tuomiolla, totesi osakkeiden hankkiminen pätemättömäksi tahdonmuodostusta rasittaneen virheen vuoksi ja määräsi sijoitetut varat palautettaviksi lakisääteisine korkoineen.
- 9 Banco Santander S. A. on valittanut alioikeuden tuomiosta.

### **Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut**

- 10 Alioikeudessa kantajana ollut ja ylioikeudessa vastapuolena oleva asianosainen on esittänyt pääasiallisesti, että nostettu pätemättömyyskanne on itsenäinen suhteessa Banco Popularin purkautumiseen ja sen vaikutuksiin nähden. Se väitti myös, että Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä – ja viittasi 19.12.2013 annettuun tuomioon *Hirman v. Immofinanz AG*, (C-174/12) – käy ilmi, että osakkeiden merkinnästä tehty sopimus voitiin todeta pätemättömäksi tahdonmuodostusta rasittavan virheen vuoksi silloin, kun virhe on olennainen ja vaikuttanut ratkaisevasti tahdonmuodostukseen.
- 11 Vastaajana oleva Banco Santander väittää pääasiallisesti, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kysymykseen saadaan vastaus suoraan Espanjan oikeudesta, tarkemmin sanottuna luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvyttämisestä ja kriisintarkaisujärjestelyistä 18.6.1996

annetusta laista 11/2015, jolla 15.5.2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/59/EU saatettiin osaksi kansallista oikeutta. Se katsoo, että siltä osin kuin kanteella vaaditaan hyvitystä aiheutuneista menetyksistä, sillä pyritään kiertämään yhtiön purkautumisen niitä vaikutuksia, joiden vuoksi niiden pääomainsstrumenttien haltijoiden on vastattava tappioista, joihin velan arvon alaskirjaus kohdistui.

### **Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista**

- 12 Oikeusriidan ratkaisu edellyttää ensiksikin sen selvittämistä, voidaanko unionin oikeussääntöjä, jotka koskevat vastuuta merkintäesitteestä ja merkityksellisistä tosiseikoista, kun otetaan huomioon 19.12.2013 annettulla unionin tuomioistuimen (toinen jaosto) tuomiolla vahvistetut periaatteet yhtiöpääoman koskemattomuudesta, tai muita vaikutukseltaan vastaavia muun tyyppisiä oikeussääntöjä, jotka koskevat mahdollisuutta todeta oikeustoimi pätemättömäksi sitä rasittavan virheen vuoksi, soveltaa itsenäisesti myös nyt kyseessä olevien osakkeiden turvaamiseksi, niiden 15.5.2014 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/59/EU vahvistettujen periaatteiden ja säännösten rinnalla, joiden mukaisesti osakkeenomistajien on vastattava tappioista, ja joissa säännellään niitä konkreettisia vaikutuksia, joita aiheutuu osakkeiden ja muiden pääomainsstrumenttien vastikkeettomalla lunastuksella toteutetusta sijoittajavastuusta.
- 13 Toinen kysymys koskee erityisesti mahdollisuutta vaatia oikeustoimen toteamista pätemättömäksi ja osittain 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU 60 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettun ”jo [erääntyneitä] velkoja” koskevan poikkeuksen merkitystä ja soveltamisalaa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on selvää, että osakkeiden arvon palauttamisvelvollisuus, johon osakkeenomistaja ei ollut vedonnut ennen pankin kriisinsäätömenettelyn aloittamista – ja johon se ei ole vielä vedonnut –, ei voi olla tällainen ”jo erääntynyt velka” mutta jos pätemättömyyden toteamiskanteen nostaminen hyväksytään, pätemättömäksi toteamisen taannehtiva vaikutus sijoittaisi kantajien palautussaatavan ajallisesti ennen osakkeet liikkeelle laskeneen pankin kriisinsäätöä, minkä johdosta sijoittajia olisi pääasiassa kohdeltava pankin velkojina eikä sen osakkeenomistajina.